

סיליבוס: תכנון מערכות תיירות

שם המרצה:	פרופ' נגה קולינס-קריינר
שם החוג:	גאוגרפיה ולימודי סביבה
סמסטר:	א
משך הקורס:	קורס שנתי, 4 שש"ס
דרג:	3/4
מספר נ"ז:	4 נ"ז - קורס שנתי
יום הלימוד:	הקורס מתקשב
קורס מקביל מומלץ:	"תיירות בת קיימה - שביל הים"

נושאי הקורס

הקורס יעסוק בפיתוח ותכנון תיירות במרחבים שונים, תוך בחינת "Case Studies" ספציפיים בישראל. הקורס יתמקד ביחסי הגומלין בין מערכת התיירות, האוכלוסייה המקומית והסביבה הפיזית ויעסוק בתכנון תיירות באופן יישומי, תוך מתן דגש על תכנון תיירות בת קיימה מבחינת הסביבה הפיזית והאנושית.

רשימת מטלות לסטודנט

1. להגיש 5 תרגילים במהלך הסמסטר. על הסטודנט לבחור אתר כלשהו בארץ או בעולם ולנתח אותו בהתאם לחומר שילמד בשיעורים. (50% מהציון הסופי הכולל).
2. על הסטודנט יהיה לנתח מודלים שונים שיוצגו בשיעורים לפיתוח תיירות, תוך ביצוע מחקר שטח באתר תיירות ספציפי אשר יבחר על ידי הסטודנט.
3. מעקב אחר כל השיעורים המתוקשבים וקריאת כל חומרי הקריאה המצורפים להם.
4. ביצוע מבחן סיכום אמריקאי הכולל את כל החומר שנלמד בקורס (50% מהציון הכולל).
5. סיכום שיעורי הקורס לקראת המבחן עם חומר פתוח שיתקיים בתום הסמסטר. הקורס הינו מתוקשב. מדי שבוע ביום ג- יפתחו שתי יחידות חדשות בקורס. בכל יחידה יהיו מצגות, חומרי קריאה, צפייה ותרגול.

תפוקות למידה

- הסטודנט ינתח אתר תיירותי על פי הידע שצבר בקורס, ובהתאמה למודלים ולמושגים השונים שנלמדו.
- הסטודנט יתנסה בתהליך קבלת ההחלטות התיירותי, תוך ביצוע עבודת שטח באמצעות שימוש בשיטות מחקר שונות.
- הסטודנט ינתח תפקוד של אתר תיירות קיים באמצעות החומר שנלמד בקורס.

נושאים ותכנים

1. התיירות המודרנית- מבוא
 - התיירות המודרנית-מאפיינים
 - התפתחות התיירות- רקע היסטורי
 - ההשפעות על התיירות ושל התיירות
 - גודל ועוצמת התופעה : כמויות תיירים, קצב גידול תיירות, גרפים
 - תיירות כמערכת כלכלית : תקבולים מתיירות, כוח אדם בתיירות ועוד.
 - תיירות בישראל : מבוא קצר
 - קשר תיירות ופוליטיקה
 - תבניות עולמיות של זרמי תיירות
2. מערכת התיירות העולמית
 - גלעין ושוליים מרכז ופריפריה
 - ריכוזי תיירות בעולם
 - מדינות מובילות ביצוא ובקבלת תיירים
 - מדד CPGI (Country Potential Generating Index)
 - הגורמים המשפיעים על תיירות
 - אופי תוך אזורי של תיירות
 - דעיכת המרחק
 - מדד ריכוזיות
 - מודל Miossec
 - הקשר בין תיירות ופוליטיקה
3. תכנון תיירות
 - מטרות הפיתוח התיירותי
 - מטרות על פי Gunn
 - מטרות על פי McIntosh
 - משאב מתחדש או משאב מתכלה
4. תיירות וכלכלה
 - יתרונות הפיתוח התיירותי
 - חסרונות
 - תעשיית התיירות-הגדרה ומאפיינים
 - ענפים כלכליים עיקריים
 - מטבע חוץ
 - הכנסה
 - מכפיל כלכלי
 - מכפיל תעסוקתי

- דליפה Leakage
- תעשיה מפוצלת
- חלקיות
- עונתיות
- אגלומרציה
- גלובליזציה
- עבודת נשים
- תיאוריות צמיחה (מאוזנת, לא מאוזנת ומפשרת)
- אסטרטגיות למקסם רווחים
- עתירות עבודה
- יחס תעסוקה-תפוקה
- 5. השפעות סביבתיות של תיירות
 - יחסים סימביוטים לעומת קונפליקט
 - שימור סביבתי במערכת התיירותית
 - ארגונים תיירותיים לשמירת הסביבה
 - תיירות וצומח
 - תיירות ומים
 - תיירות ואיכות אויר
 - תיירות וזיהום רעש
 - תיירות ובעלי חיים
- 6. תיירות והסביבה הבנויה
 - רקע והסבר
 - פיתוח משתרך
 - העמסת יתר על התשתית
 - בעיות תנועה
 - גטו תיירותי וזיהום ארכיטקטוני
- 7. מושגי יסוד ותיאוריות בסיס
 - מעגל החיים של אתר-Bulter
 - סוגי תיירים-Cohen
 - המודל של Plog
 - כושר נשיאה
 - סף כניסה
- 8. סוגי תיירים
 - מיהו תייר?
 - סוגי תיירים על פי אריק כהן
 - טיפולוגיות של תיירים Typologies of Tourist Roles

- הבועה התיירותית
- אפקט גן החיות
- 9. השפעות חברתיות-תרבותיות של תיירות
 - יחסי תייר-מארח
 - המודל של Doxey
 - המודל של Butler
 - סף הסובלנות: הגדרה + גורמים
 - מרחק תרבותי
 - הדומה והשונה בין Doxey ל- Butler
 - אפקט החיקוי ושלביו
 - שינויים בתפקידי האישה
 - שינוי במבנה המשפחה
 - שינויים בליכוד הקהילה
 - שינויים במבנה הדמוגרפי
 - מוביליות דמוגרפית וחברתית
 - קונפליקט ערכי
- 10. תיירות כניאו-קולוניאליזם
 - פרדיגמות
 - מניעים וגורמים בעד סיבות כנגד
 - תיירות והתנהגות מוסרית- הימורים, זנות, סמים פשיעה
- 11. תיירות ושינוי תרבותי
 - תיירות ודת
 - תיירות ושפה
 - תיירות ואומנות
 - תופעת "האותנטיות המבוזמת"
 - אומנות נמלי התעופה
 - מסחור התרבות
 - תחזיות חברתיות לעתיד
- 12. פתרונות להקטנת הקונפליקט תיירות-סביבה
 - כושר נשיאה
 - בעייתיות מושג כושר הנשיאה: השתנות לאורך זמן, מרחב, מוטיבציות ופעילויות
 - חינוך ומתן אינפורמציה
 - איזור- Zoning
 - אכיפה ופיקוח
 - הגבלות זמן, מרחב וכמות
 - תכנון

13. תיירות בת קיימא

- הגדרת פיתוח בר קיימא
- הגדרת תיירות בת קיימא
- ארגונים פעילים
- תיירות אלטרנטיבית
- אקו-תורизם- מאפיינים Ecotourism
- סוגי תיירות אקולוגית
- תיירות המונית לעומת תיירות אלטרנטיבית
- יתרונות וחסרונות
- ביקורת

קריאת חובה

- קריאת החובה תימסר באתר הקורס ובמהלכו לאורך כל הקורס. כל סטודנט יתבקש לקרוא בנוסף חומרי קריאה המתאימים לאתר או לפלח השוק בו בחר לעסוק.
- תוכניות :
- ✓ תכניות מתאר ארציות שונות (תמ"א, 12/1 תמ"א, תמ"א, 8 תמ"א 22 תמ"א 35 ועוד)
- ✓ תכניות מחוזיות, תכניות מקומיות
- ✓ תכניות אב ופרוגרמות תיירותיות למרחבי תיירות שונים
- ספר מלווה לקורס :

Butler R. (editor), 2006, Tourism area life cycle Vol. 1 Applications and Modifications,
Clevedon : Channel View Publications

לשאלות- פרופ נגה קולינס-קריינר nogack@geo.haifa.ac.il

פרופ' נגה קולינס-קריינר | Prof. Noga Collins-Kreiner

ראש המרכז לחקר שבילי הים התיכון,

בית הספר למדעי הסביבה | School of Environmental Sciences

[Personal Website](#) | [Google Scholar](#) | [LinkedIn](#) | [Facebook](#)

בית הספר למדעי הסביבה | School of Environmental Sciences

אוניברסיטת חיפה, שדרות אבא חושי 199, הר הכרמל, חיפה | ת"ד: 3338 | טלפון: 04-8240020
University of Haifa, 199 Aba Khoushy Ave. Mount Carmel, Haifa, 3103301 Israel | Tel: 972-4-8240020
ses.hevra.haifa.ac.il



אוניברסיטת חיפה
UNIVERSITY OF HAIFA
جامعة حيفا

בית הספר למדעי הסביבה | School of Environmental Sciences

אוניברסיטת חיפה, שדרות אבא חושי 199, הר הכרמל, חיפה | ת"ד: 3338 | טלפון: 04-8240020
University of Haifa, 199 Aba Khoushy Ave. Mount Carmel, Haifa, 3103301 Israel | Tel: 972-4-8240020
ses.hevra.haifa.ac.il